

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

19.12.2019

м. Ужгород

№ 57/47-рк/к

Яношівська сільська рада
вул. Шевченка, 41, с. Яноші
Берегівського р-ну, 90233

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції під час дослідження ринків будівництва та оренди комунального майна,

ВСТАНОВИЛА:

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншим законодавством.

Яношівська сільська рада Берегівського району Закарпатської області (далі – Яношівська сільська рада) відповідно до статей 10, 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та статті 140 Конституції України є органом місцевого самоврядування.

Згідно з Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» Яношівська сільська рада та її виконавчий комітет в межах своєї компетенції самостійно вирішують питання місцевого значення, виходячи із інтересів громадян, які проживають на території, та державних інтересів, приводить у життя рішення вищестоящих органів державної влади, забезпечує дотримання законності та правопорядку.

Рішення Яношівської сільської ради, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на її території підприємствами, організаціями і установами, кооперативними та іншими громадськими організаціями, їх органами, а також посадовими особами і громадянами.

У територіальних межах сіл Яноші та Балажер повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Яношівською сільською радою та її виконавчим комітетом.

Місцезнаходження юридичної особи: вул. Шевченка, 41, с. Яноші Берегівського р-ну, 90233.

Ідентифікаційний код юридичної особи: 04348987.

Згідно з частиною першою статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень.

Відповідно до абзацу першого статті 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.

Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Частиною третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність.

Відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання, суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції» (стаття 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції»). Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.

Згідно з приписами частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Отже, відповідно до вказаних законодавчих норм, реалізація Яношівською сільською радою покладених на неї повноважень, має здійснюватись з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відносини між органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання з питань ставок податку на нерухоме майно регулюються Законом України «Про встановлення місцевих податків і зборів», Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Податковим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами України.

Пунктом 24 статті 26, статтею 69 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад віднесено встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України.

Рішеннями Яношівської сільської ради від 22.06.2018 року № 84 та від 19.06.2019 року № 116 «Про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку», на 2019-2020 роки було затверджено розміри ставок земельного податку в с. Яноші та с. Балажер.

Об'єктами оподаткування земельним податком є земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні, земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Статтею 269 Податкового кодексу України платниками земельного податку є власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі - юридичні та фізичні особи.

Базою оподаткування є:

- нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого цим розділом;
- площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

Відповідно до:

- пункту 273.3 статті 273 «Оподаткування земельних ділянок, наданих на землях

лісогосподарського призначення (незалежно від місцезнаходження), земельним податком» Податкового кодексу ставки податку за один гектар лісових земель встановлюються відповідно до статей 274 та 277 цього Кодексу;

- пункту 274.1 статті 274 Податкового кодексу податок за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування - не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для лісових земель - не більше 0,1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки;

- пункту 274.2 статті 274 Податкового кодексу ставка податку встановлюється у розмірі не більше 12 відсотків від їх нормативної грошової оцінки за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форми власності);

- пункту 277.1 статті 277 Податкового кодексу ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено (розташовані за межами населених пунктів або в межах населених пунктів), встановлюється у розмірі не більше 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області, а для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області, а для лісових земель - не більше 0,1 відсотка від нормативної грошової оцінки площі ріллі по області.

Всупереч Податковому кодексу України Яношівська сільська рада рішеннями від 22.06.2018 року № 84 та від 19.06.2019 № 116 на 2019 рік та 2020 рік встановила розміри ставок земельного податку, що перебувають у власності та/або користуванні фізичних та юридичних осіб, залежно від виду суб'єкта господарювання (фізична особа - підприємець чи юридична особа).

Так, рішеннями Яношівської сільської ради від 22.06.2018 року № 84 та від 19.06.2019 № 116 «Про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку» на 2019-2020 роки передбачено наступні ставки земельного податку:

Таблиця 1

Код	Вид цільового призначення земель	Ставки податку, (% нормативно грошової оцінки)			
		За земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено (незалежно від місцезнаходження)		За земельні ділянки за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено	
		для юридичних осіб	для фізичних осіб	для юридичних осіб	для фізичних осіб
01.01	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	1,00	0,3	1,00	0,3
01.02	Для ведення фермерського господарства	1,00	0,3	1,00	0,3000
03.07	Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі	3,00	0,05	3,00	0,05
09.01	Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг	1,00	0,05	5,00	3,00
09.02	Для іншого лісогосподарського призначення	1,00	0,05	5,00	3,00

Отже, розміри ставок земельного податку (землі сільськогосподарського призначення, землі для будівництва та обслуговування будівель торгівлі, землі лісогосподарського

призначення та інші), що перебуває у власності та/або користуванні фізичних та юридичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність на одних товарних ринках на території сіл Яноші та Балажер, встановлені рішеннями Яношівської сільської ради від 22.06.2018 року № 84 та від 19.06.2019 № 116 на 2019 рік та 2020 рік, є істотно різними.

За інформацією Яношівської сільської ради (лист від 20.11.2019 № 02-0-/906) в територіальних межах сільської ради здійснюють підприємницьку діяльність 11 суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб-підприємців), з них на ринку роздрібною та оптовою торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами здійснюють підприємницьку 2 суб'єкти господарювання та на ринку ведення товарного сільськогосподарського виробництва 3 суб'єкта господарювання (юридичних та фізичних осіб-підприємців).

Слід зазначити, що фізичні особи мають право використовувати власні чи орендовані земельні ділянки для здійснення підприємницької діяльності, зокрема, для будівництва та обслуговування будівель торгівлі, обслуговування будівель кредитно-фінансових установ обслуговування будівель ринкової інфраструктури, для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами, для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд будівельних організацій та підприємств, для розміщення та експлуатації будівель і споруд автомобільного транспорту та дорожнього господарства.

Встановлення відсоткових ставок земельного податку залежно від виду суб'єкта господарювання (фізична особа-підприємець чи юридична особа) Податковим кодексом України не передбачено.

Внаслідок дій Яношівської сільської ради стосовно прийняття рішень від 22.06.2018 року № 84 та від 19.06.2019 № 116, яким встановлено різні розміри відсоткових ставок земельного податку (землі сільськогосподарського призначення, землі для будівництва та обслуговування будівель торгівлі, землі лісгосподарського призначення та інші) залежно від виду суб'єкта господарювання (фізичні особи - підприємці чи юридичні особи), які здійснюють підприємницьку діяльність на одному товарному ринку, створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.

Внаслідок встановлення Яношівською сільською радою на 2019 рік та 2020 рік різних відсоткових ставок земельного податку, залежно від виду суб'єкта господарювання (фізичні особи - підприємці чи юридичні особи), які здійснюють підприємницьку діяльність на одному товарному ринку, створюються несприятливі умови діяльності порівняно з конкурентами.

Статтею 4 Податкового кодексу України передбачено, що податкове законодавство України ґрунтується, зокрема, на таких принципах:

- рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації - забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу (пункт 4.1.2.);
- нейтральність оподаткування - установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків (пункт 4.1.8.);
- єдиний підхід до встановлення податків та зборів - визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку (пункт 4.1.11.).

Відповідно до частини другої статті 25 Господарського Кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

У відповідності до статті 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.

Забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності покладено на Антимонопольний комітет України.

Внаслідок встановлення Яношівською сільською радою суб'єктам господарювання (юридичним особам) вищих відсоткових ставок земельного податку (землі сільськогосподарського призначення, землі для будівництва та обслуговування будівель торгівлі, землі лісгосподарського призначення та інші), ніж для фізичних осіб, перші несуть більші витрати, порівняно з конкурентами.

Встановлення різних відсоткових ставок земельного податку (землі сільськогосподарського призначення, землі для будівництва та обслуговування будівель торгівлі, землі лісгосподарського призначення та інші), для суб'єктів господарювання, які здійснюють підприємницьку діяльність, безпосередньо не впливає ні на структуру товарного ринку, ні на самостійність прийняття суб'єктами господарювання господарських рішень. Проте, воно замінює власні досягнення суб'єктів господарювання, як джерело здобуття ними переваг у конкуренції за допомогою зовнішніх чинників.

За таких умов дія конкурентних механізмів може спотворюватись.

Відповідно до статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та Положення про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю, органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 № 4-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.04.1994 за № 78/287 (зі змінами), органи місцевого самоврядування зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно-правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема, такі, що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках.

Втім, проекти рішень, якими затверджено ставки земельного податку, що перебуває у власності та/або користуванні фізичних та юридичних осіб на 2019 рік та 2020 рік, з територіальним відділенням не погоджувались.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, у тому числі, органами місцевого самоврядування.

Частина друга статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначає, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Визначення поняття економічної конкуренції передбачене статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку.

Тобто, виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.

Недотримання зазначених принципів призводить до спотворення конкуренції та, відповідно, до нездійснення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснення яких є одним із заходів, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.

Згідно з абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються дії, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності в порівнянні з конкурентами.

Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції є антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування.

Такі дії Яношівської сільської ради щодо прийняття рішень від 22.06.2018 року № 84 та від 19.06.2019 № 116 «Про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку» на 2019-2020 роки, яким встановлено різні розміри відсоткових ставок земельного податку (землі сільськогосподарського призначення, землі для будівництва та обслуговування будівель торгівлі, землі лісгосподарського призначення та інші) для суб'єктів господарювання, що діють на одному товарному ринку, тобто є конкурентами, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання створюються дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами, що може призвести до спотворення конкуренції на ринку.

Частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що вчинення антиконкурентних дій органів влади органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне відповідальність згідно із законом.

На підставі викладеного та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», абзацом сьомим пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, адміністративна колегія територіального відділення,

р е к о м е н д у є :

1. Яношівській сільській раді Берегівського району Закарпатської області (ідентифікаційний код 04348987) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом восьмим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом встановлення для суб'єктів господарювання, які здійснюють свою діяльність на одному товарному ринку єдиного підходу при визначенні ставок земельного податку;

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у місячний строк з дня їх отримання.

Відповідно до статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи посадовими особами, яким вони надані.

Згідно з частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій та вжиття відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Відділення -
голова колегії

_____ В. Шаленик